

TUNTOSARVI

N:o 17-18 1980

TUNTOSARVI

ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 17-18

30. pnä lokakuuta 1980

6. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Pirjo Rissanen

TOIMITUKSEN OSOITE

35400 Länkipohja

puh. 935-31357

SISÄLLYS

Päätoimittajan kynästä	1
Kuurosokeat Suomessa	3
Kuurosokeiden kuntoutuspalvelut	11
Ajankohtaista	18
Yhdistyneet kansakunnat – YK	22
Lukijan kynästä	24

Päätoimittajan kynästä

TUNTOSARVI – KUUROSOKEIDEN OMA LEHTI

Ensimmäinen kuurosokeiden työntekijä palkattiin v. 1968 ja kuurosokeiden oma lehti alkoi ilmestyä v. 1975. Lehden nimi oli Kuulonäkövammaisten lehti, puolen arkin suuruinen ja sivumäärältään olematon. Lisäksi lehti ilmestyi vain neljä kertaa vuodessa. V. 1978 Helsingin Lions-piiri lahjoitti rahaa lehden kustannuksiin. Lehti alkoikin ilmestyä kaksi kertaa kuussa. 1980 lehden nimi muuttui ja sivuja saatiin muutama lisää. Tuntosarvi ilmestyy mustavalkoisena ja painos on tällä hetkellä 270 kpl sekä pisteletenä jota painetaan 55 kpl. Asiaa tuntemattoman mielestä lehti on ★merkityksetön tai se ★samaistetaan niihin kaiken maailman lehtisiin ja tiedotteisiin, joita on lähes kaikkialla. On hyvä, että nykyajan ihmisellä on tietoa käden ulottuvilla ja hän voi valita mitä lukee. Eri vammaisryhmillä on omat lehtensä ja Tuntosarvi on juuri tällainen, yhden vammaisryhmän lehti. Kuurosokeus eristää ihmisen yhteiskunnasta, muista ihmisistä ja jopa omien perheenjäsenten välisestä vuorovaikutuksesta. Kuurosokeus eristää ihmisen tiedosta ja jättää ihmisen täydellisesti toisten ihmisten armeliaisuuden tai armottomuuden varaan. Suurin osa meidän 400:sta kuurosokeasta on pri-

määrikuuroja, jotka ovat sokeutuneet myöhemmin. Kuuron ensimmäinen kieli on viittomakieli, jolla hän **★**kommunikoi. Suomenkieli on hänelle vieras kieli. Kuurous vaikuttaakin siihen, ettei kuuro pysty saamaan tietoa kirjoitetun tekstin avulla kovinkaan paljon (joitakin poikkeuksia lukuunottamatta). Suomenkielen ymmärtämisen tekee erittäin vaikeaksi pitkät, rönsyilevät lauseet, kielikuvien käyttö ja erilaisten, samaa tarkoittavien sanojen ymmärtäminen. Kirjoitetun tekstin ymmärtämisessä kuuro tarvitsee tulkin (esim. sanomalehti . . .). Kuurosokeiden lehti pyritään kirjoittamaan niin, että kuurosokea ymmärtäisi lukemansa ilman tulkkia. Tuntosarvi-lehti on **★**kontakti ulkomaailmaan, tiedon antaja, sanavaraston kartuttaja, yhteys omaan ryhmään ja monelle myös ainoa »ystävä». Kuurosokealta puuttuu täydellisesti valinnan mahdollisuus tiedon hankkimisessa hän voi valita vain haluaako Tuntosarvi-lehden vai ei ja hän voi myös valita minkä niistä kahdestakymmenestä sivusta lukee tai jättää lukematta). Kuurosokeilla ei ole myöskään valittamisen mahdollisuutta sillä he tarvitsevat sitäkin varten tulkin ja oppaan.

Lahjoitusvarat alkavat uhkaavasti loppua. Mikä on Tuntosarven kohtalo? Me kuulevat ja näkevät olemme niin tuhansien mahdollisuuksien ulottuvilla, että se monasti tekee meistä kuuroja ja sokeita pienen vähemmistön tarpeille.

KUUROSOKEAT SUOMESSA

Inger Lindgren

Kuurosokeiden asioita pohtinut työryhmä, »kuurosokeat Suomessa», on hyväksynyt pohjoismaalaisen työryhmän ehdottaman määritelmän käyttöönoton Suomessa. Kenties tärkeintä määritelmässä on että nyt ensimmäistä kertaa todetaan että kuurosokeus on oma vammansa. Kuurosokeille ei pitäisi suunnitella palveluja, myöntää apuvälineitä ja niin edelleen pelkän kuulo- tai näkövamman pohjalta. Virallisen määritelmän teksti on ehkä hieman vaikea ymmärtää ja siitä syystä Marja-Leena Avila ja Ulla Tikkanen ovat kirjoittaneet sen uudelleen.

Marja-Leena Avila, Ulla Tikkanen, kuurosokeuden määritelmä:

Henkilö on kuurosokea, kun hänellä on vaikea kuulo- ja näkövamma molemmat yhdessä 1) Osa kuurosokeista on täysin kuuroja ja sokeita. 2) Osalla on vähän näköä ja kuuloa jäljellä. 3) Joillakin voi olla joko kuuloa tai näköä vähän jäljellä, tämä vamma voi muuttua vaikeammaksi kun ihminen tulee vanhemmaksi. Kuurosokea henki-

lö pystyy hyvin harvoin käyttämään kuuroille, heikkokuuloisille tai näkövammaisille tarkoitettuja palveluja ilman apua (esimerkiksi käteen viittova tulkki/opas).

Kuurosokeus aiheuttaa suuria vaikeuksia esimerkiksi: 1) koulun käynnissä 2) työssä 3) jatko-koulutuksessa 4) perhepiirissä 5) kun tapaa toisia ihmisiä, tai haluaisi tavata heitä 6) ei saa riittävästi tietoa 7) ei voi osallistua kulttuurielämään ainakaan ilman toisen henkilön apua (esimerkkejä kulttuurielämästä ovat: taide, museot, teatteri, lukeminen jne).

Kun lapsi on kuurosokea syntymästä asti hänelle tulee vielä lisävaikeuksia. Hän ei pysty kehittymään samalla tavalla kuin näkevä ja kuuleva lapsi. Kaikki asiat on opetettava hänelle. Kuurosokea tarvitsee erilaisia apuvälineitä helpottamaan kommunikointia sekä hänen jokapäiväistä elämää.

Kuurosokeus on aina nähtävä omana vammaana. Sitä ei voi verrata yksinomaan kuulotainäkövammaan.

Yleistietoa kuurosokeista:

Suomessa on noin 400 kuurosokeaa henkilöä. Heistä on lapsia noin kymmenesosa. Lapsia on luultavasti vähän enemmän ja lasten kuntoutusohjaajalla onkin tiedossa lapsia, joista ei vielä osata sanoa ovatko he

kuurosokeita vai ei. Luultavasti eivät myöskään kaikki aikuiset kuurosokeat ole vielä tiedossa. Tiedämme, että on paljon kuuroja ihmisiä, joilla on niin sanottu putkinäkö kuurouden lisäksi. Myös nämä ihmiset tarvitsevat erityispalveluja, mutta monet hakevat apua vasta sitten kun myös näkö on muuttunut hyvin huonoksi. Silloin on kommunikointi usein jo mahdotonta ja henkilön olisi kiireesti opittava uusi tapa kommunikoida (tällainen uusi tapa voi olla vaikka käteen viittominen ja sormiaakkosten laajempi käyttö).

Kuurosokeista on noin puolet miehiä ja puolet naisia. Kuurosokeus ei meillä Suomessa ole mikään vanhuuden mukanaan tuoma vamma. Tämä johtuu siitä, että meillä tavallisin kuurosokeuden aiheuttaja on Usherin syndrooma, josta puhuttiin enemmän tämän lehden edellisessä numerossa. Syndrooma tarkoittaa usean eri sairauden yhdistelmää. Nämä sairaudet aiheuttavat tässä tapauksessa kuurosokeuden. Usein henkilö on lapsesta asti kuuro tai heikkokuuloinen, näkövamma huomataan usein vasta koulun ylimmillä luokilla. Silloin sen näkyvimvät oireet voivat olla niin sanottu hämäräsokeus (henkilö ei näe huonossa valossa) sekä putkinäkö (henkilö näkee ympäristönsä aivan kuin putken läpi, sivuille näkeminen vaikeutuu tavallisimmin). Hyvin harvoin tähän vammaan kuitenkaan kiinnitetään huomiota kouluaikana. Se saattaa aiheuttaa, että koululainen saa huonomman todistuksen. Hän ei näe kunnolla taululle, viittomisen seuraaminen läheltä voi olla vaikeaa, häikäisyä voi myös esiintyä -- liian kirkas valo tuntuu pahalta ja tekee näkemisen vaikeammaksi. Usein tällaiselle henkilölle kuitenkin jää jonkinverran näköä, jota hän voi käyttää vielä vanhuksenaikin. Näiden nuorten ihmisten vanhempien ja opettajien olisi saatava lisätietoa niin että tarvittavat palvelut ja erityisopetus voidaan järjestää. Myös lapselle tai

nuorelle itselleen olisi annettava tietoa niin, että hän itse pystyy ratkaisemaan sellaisia tärkeitä asioita kuin esimerkiksi ammatinvalinta. — Yhteiskunnassamme on tällä hetkellä paljon työttömyyttä ja tästä syystä kuurosokeilla on usein suuria vaikeuksia päästä työhön avoimille markkinoille esimerkiksi tehtaisiin, leipomoihin, pesuloihin, puutarhoihin ja niin edelleen — siis työpaikkoihin, jotka eivät ole suunniteltuja vammaisia varten. Vain muutama kuurosokea on onnistunut saamaan tällaista työtä. Suojatyöpaikkoja tarvittaisiin nopeasti lisää, onhan monen kuurosokean kohdalla työ se asia, joka tuo sisältöä hänen elämäänsä. Toistaiseksi kuurosokeita on suojatyössä lähinnä Hämeenlinnassa kuurojen Työkeskus Sampolassa sekä Helsingissä näkövammaisten suojatyökeskuksessa. Useat kuurosokeat tekevät työtä kotonaan. Kotitöiksi sopivat kori- ja harjatyöt, naisten käsityöt, oman kodin hoito jne. Muutama työskentelee verhoilijana joko omassa tai toisen yrityksessä. Kun työtä tehdään kotona, on tavaroiden markkinointi vaikeaa.

Kuurosokeat tarvitsevat kipeästi lisää **a s u m i s - p a l v e l u j a**. Osalle olisi saatava varsinaisia pieniä palvelutaloja, osalle olisi parasta järjestää lisää palveluja nykyiseen asuntoon. On kuurosokeita, jotka eivät joka päivä edes tapaa toista ihmistä. Hyvin mo-

nen on vaikea löytää jotakuta, joka veisi heidät ulos kävelylle, ostoksille tai muille asioille. Kuurosokean on tärkeää saada osallistua omien asioidensa hoitamiseen. Hän tarvitsee myös apua postinsa lukemisessa, hän tarvitsee oppaan voidakseen osallistua kuurosokeille takoitettuun tilaisuuteen.

Tärkeintä on muistaa että kuurosokea tarvitsee palveluja, ei holhousa. Liian usein me kuulevat ja näkevät ihmiset teemme päätöksiä kuurosokean puolesta.

Kuurosokeus tuo mukanaan paljon erilaisia ongelmia, määritelmä osoittaa monia näistä ongelmista. Eräs ongelma on vapaa-aika, jota monelle kuurosokealle jää hyvin paljon varsinkin, jos hän ei ole työssä. Kuurosokea ei voi katsella TV:tä eikä kuunnella radiota, hän ei voi urheilla ja harrastaa ellei hänelle löydy sopivaa tulkkia/opasta. Hän ei voi osallistua järjestötoimintaan ellei joku huomaa haakea häntä kotoa. Eräs kuurosokea mies Yhdysvalloista, tohtori Richard Kinney on kirjassaan sanonut: »Kuurosokeus tuo mukanaan suurta yksinäisyyttä». Kuurosokeus on ennen kaikkea kommunikaatiovamma, joka helposti eristää kuurosokean ihmisen silloinkin kun hän on muiden ihmisten ympäröimänä. Kuurosokea ihminen joutuu usein olemaan vastaanottajana: hänelle annetaan tietoa tai häntä opetetaan. Kuurosokea voi myös olla antajana ja sitä hän onkin jos vain annamme hänelle aikaamme ja olemme valmiit ymmärtämään hänen vaikeutensa sekä oppimaan sen kielen, jota hän käyttää.

KUUROSOKEIDEN KUNTOUTUSPALVELUT

Inger Lindgren

L a p s e t : Kuurosokeita lapsia varten on tähän asti ollut yksi kuntoutusohjaaja. Lisäksi lapset ovat saaneet palveluja Kuulonhuolto-liitosta, jonka palveluksessa myös kuntoutusohjaaja on. Lapset ovat voineet osallistua kuntoutuskodin kursseille yhdessä vanhempiensa kanssa. Heille on määrätty teknisiä apuvälineitä, esim. kuulokojeita, silloin kun niistä on ollut hyötyä. Joitakin kuurosokeita lapsia on ollut ja on edelleen kehitysvammlaitoksissa. Näissä ei ole kuurosokeuteen erityisesti perehtynyttä henkilökuntaa. Lasten vanhemmat ovat usein saaneet liian vähän tietoa voidakseen kuntouttaa omaa lastaan. Vanhemmat tarvitsisivat paljon tukea vaikeassa tehtävässään. Yksi kuntoutusohjaaja ei yksin pysty tätä tehtävää hoitamaan. Nämä lapset viettävät melko paljon ajastaan sairaalassa. Valitettavasti ei sielläkään tiedetä riittävästi kuurosokeudesta. Usein lapsia kuntoutetaan sairaalassakin pitäen lähtökohtana pelkkää kuulo- tai näkövammaa. Näkövammaisten Keskusliiton näönkuntoutuskeskuksessa kuurosokeiden lasten näköä on tutkittu, sekä tarvittaessa määrätty

tekniisiä apuvälineitä (esimerkiksi suurennuslasit, luku-TV). *Aika ajoin on myös kuurosokeiden aikuisten kuntoutussihteeri ollut yhteydessä lapsiin ja heidän perheisiinsä, esim. jonkin muun matkan yhteydessä tai silloin kun samassa perheessä on sekä kuurosokeita lapsia että aikuisia. Tulevaisuudessa on tarkoitus, että kuurosokeiden oma yhdistys, **S u o m e n K u u r o s o k e a t**, ottaa vastuun myös lasten kuntoutustoiminnasta. Lasten kuntoutusohjaaja siirtyy vuoden 1981 alusta yhdistyksen työntekijäksi. Toivottavasti samana vuonna lasten *kuntoutusyksikkö Jyväskylässä voi aloittaa toimintansa. Tarkoitus on, että tässä yksikössä työskentelisi 9 henkilöä kuurosokeiden lasten*parissa. Heistä yksi olisi aikaisemmin*mainittu kuntoutusohjaaja sekä hänen lisäksi 1 psykologi sekä 1 sosiaalityöntekijä. He työskentelisivät yksikössä mutta tekisivät myös kotikäyntejä lasten koteihin eri puolille Suomea. Näiden lisäksi yksikössä toimisi 6 työntekijää jotka voisivat olla*toimintaterapeutteja, lastenhoitajia tai muita lasten kasvatukseen erikoistuneita henkilöitä. Koulua lapset kävisivät kuten tähänkin asti joko kuurojen koulussa (tavallisin vaihtoehto), tai näkövammaisten koulussa tai joskus harvoin, kun se on mahdollista, oman kotipaikkakuntansa koulussa. Ainoastaan Jyväskylän kuulovikaisten koulussa

on kuurosokeille oma pieni osasto. Muissa kouluissa lapset joutuvat opiskelemaan pelkästään kuulo- tai näkövammaisten lasten kanssa usein liian isoissa ryhmissä. Perustettava lasten kuntoutusyksikkö tulee palvelemaan myös kouluissa ja laitoksissa olevia lapsia.

A i k u i s e t : Aikuisia varten on tähän asti myöskin ollut ainoastaan yksi työntekijä. Hän on ollut työssä **N ä k ö v a m m a i s t e n K e s k u s l i i t t o s s a**. Myös hän siirtyy vuoden alussa **S u o m e n K u u r o s o k e a t r y : n** palvelukseen. On myös toiveita, että vuonna 1981 saadaan aikuisten puolelle pari työntekijää lisää. Muistiossa »Kuurosokeat Suomessa» on suunniteltu että aikuisten puolelle vähitellen saataisiin 10 kuntoutussihteeriä hoitamaan kotikäynti-, kurssi- ja vapaa-ajan toimintaa. Sopeutumisvalmennuskurssit kuurosokeille on tähän asti järjestänyt Näkövammaisten Keskusliitto. Vuonna 1981 on tarkoitus, että kuurosokeiden oma yhdistys toimii järjestäjänä. Yhdistyksen on määrä järjestää myös leiri- ja lomatoimintaa, matkoja ja koulutusta sitä tarvitseville henkilökuntaryhmille. Jo vuonna 1980 yhdistys aloittaa tukihenkilökoulutuskokeilun. Raha-automaattiyhdistys on myöntänyt rahat tähän kokeiluun. Yhdistyksen suunnitelmissa

on nyt vihdoin kauan odotetun palvelutalon rakennuttaminen. Tämä työ voidaan aloittaa jos Raha-automaattiyhdistys myöntää varat suunnittelutyöhän vuonna 1981. Aikuiset kuurosokeat ovat lisäksi saaneet palveluja esimerkiksi NKL:n näönkuntoutuskeskuksessa, apuvälinekeskuksessa, opinto- ja nuorisosihteereiltä sekä aluetyöntekijöiltä. Myös tämä Tuntosarvilehti on keskusliiton julkaisema lehti. Varat on toistaiseksi saatu Lions-järjestöltä. Kuurojen Liiton sosiaaliohjaajat ovat myös useasti auttaneet kuurosokeita mitä erilaisimmissa asioissa. Kuulonhuoltoliitossa ja keskuksairaloissa on kuurosokeille muun muassa määrätty kuulolaitteita. Muutama kuurosokea on myös osallistunut sekä Kuurojen Liiton että Kuulonhuoltoliiton sopeutumivalmennuskursseille. Myös seurakuntien työntekijät ovat ojentaneet auttavan kätensä.

A p u v ä l i n e e t : Sosiaalihallitus on yleensä myöntänyt kuurosokeille ainakin tärisyttäjällä toimivan ovikellon, onhan ovikello sellainen väline, jonka kuulevat ihmiset lähes aina saavat korvauksetta silloin kun ostavat tai vuokraavat asunnon. Näkövammaisten Keskusliiton lainaamosta kuurosokeat voivat lainata tärisyttäjällä toimivan herätyskellon

sekä pientä kirjoituskonetta muistuttavan, pisteillä toimivan kuurosokeiden keskustelulaitteen. Näkövammaisten apuvälineistä mainittakoon tavalliset ja pistekirjoituskoneet sekä avokelanauhuri kuulokkeilla, jolla hyvinkin huonokuuloinen henkilö pystyy kuuntelemaan kirjoja.

Kuulovammaisten välineistä mainittakoon kuulokojeet sekä akustatyyny, joka helpottaa radion ja TV:n kuuntelua. Akustatyynyn saa myös lainaamon kautta. Apuvälineasioissa kuntoutussihteerit neuvoo ja auttaa, myös kaavakkeiden täyttämässä jos ei kodista tai sen lähetyviltä löydy henkilöä joka voisi auttaa.

Aivan uusi palvelumuoto on tulkkipalvelu. Kuurosokea henkilö voi saada tulkkia apua erilaisissa tilanteissa yhteensä 120 tuntia vuodessa. Valitettavasti tulkkeja on Suomessa liian vähän. Tällä hetkellä on esimerkiksi Lapissa vain 2 henkilöä, jotka voivat toimia tulkkina kuurosokealle. Tästä syystä tulkin matka kuurosokean luo voi olla pitkä ja aikaa vievä. Matka-aika vähennetään aikaisemmin mainitusta 120 tunnista. Tulkkipalvelua anotaan kotipaikkakunnan sosiaalitoimistosta. Usein kuurosokea tarvitsisi tulkkia myös silloin kun hän menee tulkkipalvelua anomaan. Kuurosokeiden tulkki toimii myös oppaana. Kuurosokealla on myös oikeus

kuljetuspalveluun. Tämä palvelu on lähtenyt hyvin huonosti liikkeelle eräissä kunnissa. Tästäkin on hyvä kysyä kotipaikkakunnan sosiaalitoimistosta, siten sosiaalitoimiston henkilökunta saa tietoa kuljetuspalvelun-tarpeesta.

Ammattikoulutusta ja pidempiaikaista kuntoutusta kuurosokea henkilö voi saada **N ä k ö v a m - m a i s t e n A m m a t t i k o u l u s s a .** Täällä opitaan ammatin lisäksi sellaisia asioita kuin kommunikointia (viittomista, sormiaakkosia, piste- ja konekirjoitusta), liikkumista sekä jokapäiväiseen elämään liittyviä taitoja. Jos kuurosokea ihminen haluaa elää itsenäistä elämää on hyvin tärkeää oppia näitä asioita. Kuurojen Ammattikoulussa opittu ammattitaito saattaa monella jäädä käyttämättä jos näkö heikkenee.

Olen tässä pyrkinyt esittelemään eräitä tärkeimpiä palveluja, joita kuurosokeat voivat käyttää hyväkseen. Samalla olen kertonut vähäsen tulevaisuudesta ja kuurosokeiden yhdistyksen kehittämisestä. Tärkeää on, että kuurosokeat itse yhdistyksen johtokunnan kautta pääsevät vaikuttamaan mahdollisimman paljon toiminnan ja palvelujen suunnitteluun. Yhtä tärkeää on, että kuurosokeat myös tulevaisuudessa voivat kääntyä tässä kirjoituksessa mainittujen ja monien muiden tahojen palvelupisteisiin

palvelua saamaan. Vaikkakin kuurosokeilla on oma yhdistys ei ole järkevää eristäytyä liikaa omaksi ryhmäksi. Kuurosokeille on tärkeää, että heillä on mahdollisimman paljon kontakteja muihin vammaisjärjestöihin. Näin voidaan jakaa tietoa kuurosokeista myös muille ja samalla kuurosokeat saavat ystäviä, jotka voivat auttaa heidät pois yksinäisyydestä. Tästä syystä kuurosokeiden pitäisi pyrkiä mukaan myös muiden järjestämille retkille ja leireille. Kuurosokeat on niin pieni ryhmä, että se tarvitsee jatkuvasti muiden ryhmien tukea. Esimerkiksi vapaa-ajan ohjelmaa on mahdotonta järjestää niin, että jokainen on tyytyväinen.

Lopuksi muistuttelen, että tästä lähtien yhdistys tulee järjestämään palveluja kaikille kuurosokeille riippumatta siitä ovatko he yhdistyksen jäseniä vai ei. Yhdistys odottaa saavansa paljon tukea yhteiskunnalta esimerkiksi sosiaalihuollituksen ja Raha-automaattiyhdistyksen kautta. Kun saadaan näitä julkisia varoja on selvää, että palveluja on myös annettava jokaiselle tarvitsevalle. Ilman näitä julkisia varoja yhdistys ei voi kehittyä sillä kuurosokeat itse eivät pysty keräämään varoja tähän toimintaan.

Kuurosokeiden palveluja tulee parantamaan keväällä 1981 työntekijöiden pohjoismainen koulutus. Työntekijä, joka tuntee kuurosokeiden ongelmat ja

on valmis keskustelemaan niistä kuurosokean itsensä kanssa sekä kouluttamaan henkilökuntaa kotimaas-
saan, pystyy luonnollisesti myös paremmin palvele-
maan, tukemaan ja kannustamaan kuurosokeita.

AJANKOHTAISTA

Syyskuun kolmas päivä täytti Suomen tasavallan presidentti Urho Kekkonen 80 vuotta. Juhlapäivän aamuna Tapiolan kuoro lauloi Kekkoselle Tamminiemessä. Omaisten onnittelujen jälkeen valtionpäämies siirtyi linnaan. Linnassa hän vastaanotti eri maiden valtuuskuntien onnittelut. Pääministeri Mauno Koivisto tarjosi lounaan presidentin kunniaksi. Kotimaiset onnittelijat kävivät illalla Tamminiemessä. Eduskunta ja hallitus olivat myöntäneet varoja UKK-kuntoinstituutin rakentamiseen. Päivällä Kekkonen kävi myös Helsingin torilla. Hän kierteli torilla noin tunnin verran ja keskusteli ihmisten kanssa. Juhlapäivä päättyi iltavastaanottoon linnassa ja ilotulitukseen.

Kuurojen Liiton 75-vuotisjuhlat pidettiin Helsingissä 27-28. syyskuuta. Lauantaina oli seminaari kuuleville, jotka päättävät asioista, kuurojen työssä mukana oleville ja muille kiinnostuneille. Seminaarissa puhuttiin kuuron lapsen varhaiskuntoutuksesta sekä työkysymyksistä. Puhuttiin myös yleisistä palveluista kuuron kannalta. Lauantaina oli myös mielenosoitusmarssi. Senaatin torille oli kokoontunut 1200 ihmistä, suurin osa kuuroja, jotka marssivat kaupungin halki eduskuntatalon eteen. Marssimassa oli myös kuurosokeita. Kuurosokeiden ryhmässä oli noin 30 ihmistä. Eduskuntatalon portailla oli eri puolueiden edustajat vastaamassa heille esitettyihin kysymyksiin. Parannusta vaadittiin kuurojen varhaiskuntoutukseen, viittomakielen aseman parantamiseen, vaadittiin enemmän tekstitettyjä ohjelmia ja viittomakielisiä ohjelmia. Illalla oli juhlaillallinen ja sunnuntaina Finlandiatalolla pääjuhla. Juhlassa kuurot esittivät itse ohjelmaa.

Näkövammaisten Keskusliitto, johon myös Suomen Kuurosokeat kuuluu jäsenenä, saa uuden toimitalon loka-marraskuun vaihteessa. Sitä on rakennusvaiheessa alettu kutsua Näkövammaisten monitoimitaloksi. Nimi johtuu siitä, että valmistuttuaan talossa

tapahtuu todella monia toimia näkövammaisten hyväksi. Helsingissä Mäkelänkadulla sijaitsevassa talossa on viisi kerrosta ja niissä ainakin seuraavat toimintapisteet ja -osastot: NKL:n keskustoimisto, kurssikeskus sekä lapsille että aikuisille, näönkuntoutuskeskus, apuvälinepalvelu, kirjapaino, äänittämö, erilaisia kerho- ym. harrastustiloja sekä Sokevan työtiloja. Taloon sijoittuu myös hieromalaitos ja sauna, uima-altaiseen.

Suomen Kuurosokeat ry:n toimisto sijaitsee niin ikään uudessa monitoimitalossa. Sekä Inger Lindgren että Kaija Salekari ovat marraskuun alusta alkaen tavattavissa osoitteesta Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki 51, uusi puhelin 90-77041 (vaihte). Pitkä muutto ei ole kyseessä, vaan uusi talo on aivan entisen NKL:n toimiston viereinen.

Tänä vuonna on kunnallisvaalit. Kunnallisvaaleilla valitaan kunnan luottamusmiehet. Nämä kunta-laisten vaaleilla valitsemat luottamusmiehet hoitavat kunnan asioita seuraavat neljä vuotta. Kunnan asiat ovat jokaisen kunnassa asuvan ihmisen yhteisiä asioita. Ei ole samantekevää, kuka yhteisiä asioita hoitaa. On hyvin tärkeää käydä äänestämässä. Äänestämällä voit vaikuttaa siihen miten sinun asioitasi kunnassa

hoidetaan. Ihmisen ei ole pakko äänestää. Äänestäminen on kuitenkin yksi erittäin tärkeä oikeus, jota ei saisi jättää käyttämättä.

Ennakkoäänestys on alkanut 29. syyskuuta ja loppuu 15. lokakuuta klo 16.00. Ennakkoäänestys voi äänestää postissa. Ennakkoäänestys on järjestetty sellaisille ihmisille, jotka eivät mahdollisesti voi äänestää varsinaisina vaalipäivinä (ovat esimerkiksi matkoilla). Varsinaiset vaalipäivät ovat 19. ja 20. lokakuuta.

Tuntosarvessa on ollut eri puolueiden esittely. Kirjapainon muutos vuoksi tulee lehden ilmestymisessä pieni katkos. Yritämme kuitenkin lähettää kahdesta puuttuvasta puolueesta esittelyn esim. monisteena.

Lokakuun alusta nousivat ruokaleipien hinnat 4 %, kahvileipien hinnat 3,2 %, ruokapakasteet 5,3 %, sokeroidut mehut 4,8 %, puolukkamehu ja sokeroidut hedelmämehut 5,0 %, Baarien, kahviloiden ja työpaikkaruokalojen tarjoiluhinnat nousevat 4-7 %. Kahvi kallistuu 4 %, maito, piimä ja voi kallistuu 5 %. Parturi- ja kampaamomaksut nousevat 4 % ja huoltamoiden korjaamolaskut 7,1 %.

Lapsilisät nousevat lokakuun alusta. Korotuksen jälkeen maksetaan:

ensimmäisestä lapsesta	1300	markkaa	vuodessa
toisesta	»	1504	»
kolmannesta	»	1752	»
neljännestä ja seuraavista lapsista	»	2236	»

YHDISTYNEET KANSAKUNNAT – YK

YK on 50 valtion liitto, joka perustettiin v. 1945 Kansainliiton tilalle. Sen tärkein tarkoitus on maailman rauhan säilyttäminen. Siihen YK pyrkii kehittämällä kansojen ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä. YK koettaa saada ratkaistua maiden väliset riidat neuvotteluilla ilman väkivaltaa ja sotia. YK ei puutu maiden sisäisiin asioihin. Myös Suomi kuuluu YK:hon. YK:lla on 14 alajärjestöä hoitamassa sen tehtäviä. Esim. WHO on sen terveysjärjestö, joka kehittää eri maiden terveydenhoito-oloja. UNESCO on monelle tuttu, se huolehtii ennenkaikkea lasten asemas-

ta ja oikeuksista maailmassa. FAO toimii elintarvikealalla ja maatalouden kysymyksissä. FAO myös huolehtii maailman nälkää näkevistä seuduista järjestäen elintarvikkeiden jakelua jne.

Kiinnittääkseen maailman huomiota asioihin, joihin haluaa parannusta, YK järjestää kansainvälisiä teemavuosia, eli vuosia, joiden aikana puhutaan erityisesti yhdestä asiasta. Sellaisia teemavuosia ovat olleet esim. lasten vuosi, naisten vuosi ja ympäristövuosi. Ensi vuoden YK on julistanut vammaisten vuodeksi. Vuoden päämääränä on vammaisten täysi osallistuminen ja tasa-arvo ei-vammaisten rinnalla. Suomessa on vammaisten vuoden komitea, jonka tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa koko maata koskevat toimet vuoden aikana. Näitä toimia ovat esim. erilaiset tutkimukset siitä, mikä vammaisten elämässä on huonosti ja mikä hyvin ja missä tarvitaan muutoksia. Vammaisjärjestöjen, sellaisten kuin NKL ja Suomen Kuurosokeat tehtävänä on sitten huolehtia, että näiden tutkimusten paljastamat epäkohdat lähdetään korjaamaan.

Kuurosokeat on pieni vammaisryhmä, joka helposti unohtuu tämän tapaisina teemavuosina. Kuurosokeiden kannattaa toimia yhteistyössä muiden vammaisten kanssa saadakseen äänensä kuuluville. Yhteistyö on voimaa vammaistenkin asioissa.

LUKIJAN KIRJEITÄ

Elokuun 12 me kokoonnuimme Helsinkiin Mäkelänkatu 52 A. Menimme autolla Siuntion Tyyskylään. Alkaa päivä kolmastoista me kävelemme yksi tunti Tyyskylän ympärille. Opettaja opettaa meille eri asioita ja erilaista työtä. Hyväoppia eri työssä. Me kävimme Seurasaarella katsomaan. Kävimme myös Lohjan suuri Sokoskaupassa ja torille. Kävimme saunaan ja uimaan Siuntion kylpylälaitokselle. Meillä on hyvä olla eikä ikäviä. Tyyskylä on kaunis paikka. Minulla olen tyytyväinen ja hyvä kunto.

Terveisin Väinö

MITÄ SANA TARKOITTAÄ

merkityksetön = ei tärkeä

samaistetaan (samaistaa) = pidetään samana, samanlaisena

primäärikuuro = syntymäkuuro

kommunikoi (kommunikoida) = keskustella

kontakti = yhteys (toiseen ihmiseen)

aika ajoin, tarkoittaa silloin tällöin tai että jokin toiminta tai tapahtuma ei ole säännöllinen

kuntoutusyksikkö = kuntoutuskeskus

parissa, lasten parissa tarkoittaa lasten kanssa

mainittu, mainita tarkoittaa sanottu, sanoa

toimintaterapeutti, henkilö, joka on koulutettu erilaiseen ohjaustyöhön, jokapäiväisten toimintojen opettamiseen sekä apuvälineiden kehitystyöhön

korvauksetta = ilman korvausta, tarkoittaa ilmaiseksi
 Tamminiemessä (Tamminiemi) = Presidentin asunnon nimi

UKK-instituutti = presidentin kunniaksi rakennettava kuntoutuslaitos

kierteli = käveli edestakaisin tai ympäriinsä

ilotulitus = ammutaan erilaisia värillisiä raketteja taivaalle

seminaari = kokous